

joods
cultureel
kwartier

JAARVERSLAG 2018

joods
historisch
museum

portugese
synagoge

kindermuseum

hollandsche
schouwburg

nationaal
holocaust
museum

BEZOEKCIJFERS 2018

TOTAAL AANTAL BEZOEKERS JOODS CULTUREEL KWARTIER
372.783

HERKOMST BEZOEKERS

Nederland	46%
Elders uit de wereld	54%

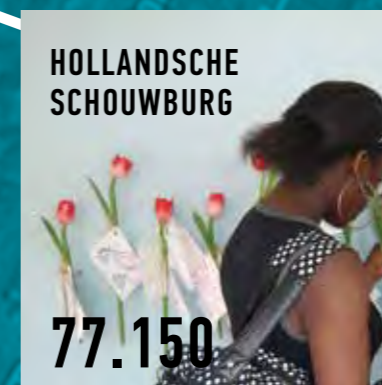
TOP TIEN

Verenigde Staten	27%
Groot Brittannië	14%
Israël	8%
Duitsland	8%
Frankrijk	7%
Italië	5%
Spanje	4%
Portugal	3%
Canada	2%
Australië	2%

PROFIEL JCK-BEZOEKERS

Vrouw	59%
Man	41%
>60 jaar	38%
50-59 jaar	17%
40-49 jaar	11%
30-39 jaar	7%
20-29 jaar	14%
<20jaar	13%

Meerdere locaties bezocht door 28%

UNIEKE BEZOEKERS WEBSITE JCK
660.432

INHOUD

- 5 VOORWOORD
- 6 MISSIE
- 7 JOODS HISTORISCH MUSEUM
- 11 KINDERMUSEUM
- 12 PORTUGESE SYNAGOGE & ETS HAIM
- 14 HOLLANDSCHE SCHOUWBURG
- 16 NATIONAAL HOLOCAUST MUSEUM I.O.
- 18 JCK-TENTOONSTELLINGEN IN HET BUITENLAND
- 20 AANWINSTEN & SCHENKINGEN
- 22 KENNISCENTRUM JCK
- 23 JCK DIGITAAL
- 24 EDUCATIE
- 27 MENASSEH BEN ISRAEL INSTITUUT
- 28 SPONSORS & BEGUNSTIGERS
- 29 BESTUREN
- 30 PUBLICATIES, VOORDRACHTEN & NEVENFUNCTIES
- 34 PERSONEEL & ORGANISATIE
- 36 VERKORTE JAARREKENING

VOORWOORD

2018 was een goed jaar voor het Joods Cultureel Kwartier (JCK). Het aantal bezoekers is gestaag aan het stijgen. Dit jaar ontvingen wij 372.783 bezoekers, waarvan 46 procent uit Nederland en 54 procent uit de rest van de wereld.

Verheugend is ook dat steeds meer jongeren het JCK weten te vinden. Wij hebben educatie hoog in het vaandel staan en dat zal zo blijven. Het Kindermuseum ontving in 2018 ruim 18.000 kinderen, het JCK als geheel werd dit jaar bezocht door ruim 36.000 scholieren.

Net als ieder jaar waren er in het JCK diverse tentoonstellingen te zien. Een van de hoogtepunten was *Joden en het Huis van Oranje*, een expositie die werd geopend door koning Willem-Alexander. Hij was onder de indruk, net als veel bezoekers.

De tentoonstelling van het werk van Charlotte Salomon trok de meeste bezoekers. Voor het eerst werd haar complete kunstwerk getoond. 'Overweldigend! Deze tentoonstelling zal mij héél lang bijblijven', schreef een bezoeker in het gastenboek. Zo dachten velen erover. Een selectie uit Salomons werk was vervolgens in Barcelona te zien, een van de buitenlandse tentoonstellingen over dit bijzondere werk.

Met drie tentoonstellingen kon het Nationaal Holocaust Museum (in oprichting) zich in 2018 nadrukkelijker profileren. Ze trokken ruim vijftigduizend bezoekers. Goed nieuws voor het Nationaal Holocaust Museum is de samenwerking met en de financiële steun van vele bedrijven, stichtingen en particulieren in binnen- en buitenland.

Het JCK is niet alleen een collectief van musea maar ook een aanspreekpunt voor vragen – van de pers en het publiek. Discussies in de pers ervaren wij als iets positiefs: een museum hoort grenzen te verkennen. Dergelijke activiteiten tonen tevens de maatschappelijke relevantie van onze instelling.

Een museum drijft niet alleen op de collectie en de kennis van bijvoorbeeld de conservatoren, maar ook op het enthousiasme en de gedrevenheid van alle andere medewerkers en vrijwilligers. Daarnaast weten wij ons jaarlijks gesteund door velen: door particulieren, (vermogens)fondsen, bedrijven en andere begunstigers. Het kan niet vaak genoeg worden gezegd: wij zijn daar dankbaar voor en voelen ons erdoor geïnspireerd.

Voor de lezer van dit jaarverslag: we hopen u nog vaak bij het JCK te mogen verwelkomen.

Namens alle medewerkers en vrijwilligers,
Emile Schrijver, algemeen directeur
Liesbeth Bijvoet, zakelijk directeur

MISSIE

Het Joods Cultureel Kwartier bestaat uit het Joods Historisch Museum, het Kindermuseum, de Portugese Synagoge, de Hollandsche Schouwburg en het Nationaal Holocaust Museum. Het JCK nodigt zijn bezoekers uit om kennis te maken met de joodse cultuur en geschiedenis, om bestaande kennis te verdiepen en om actief na te denken over culturele diversiteit. Uitgangspunt hierbij is om het joodse verhaal op een positieve manier toegankelijk te maken voor een zo breed mogelijk publiek.

Fotocredit: afbeelding uit de tentoonstelling Joden en het Huis van Oranje

JOODS HISTORISCH MUSEUM

BEZOEKERS IN 2018: 135.600

Het Joods Historisch Museum is gevestigd in vier monumentale synagogen midden in de oude Amsterdamse Jodenbuurt. Met schilderijen, gebruiksvoorwerpen, foto's en films wordt een uniek beeld gegeven van het Nederlandse joodse leven in al haar facetten, toen en nu. Daarnaast zijn er altijd een of twee tijdelijke tentoonstellingen.

THE JEWISH JUKEBOX: 100 JAAR MUZIEK OP SCHELLAK EN VINYL

30 juni 2017 t/m 7 januari 2018
Aantal bezoekers: 24.784
Conservator: Sara Tas

Een muzikale ontdekkingsreis door de nostalgische wereld van grammofoonplaten en populaire muziek uit de vorige eeuw met een interactieve tentoonstelling vol muziek en persoonlijke anekdotes. De tentoonstelling *The Jewish Jukebox* nam de rol van joodse muzikanten, componisten, producers, uitvinders en songwriters, die hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van

de platenindustrie, onder de loep. De tentoonstelling is overgenomen van het Jüdisches Museum Hohenems in Oostenrijk.

'Honderd jaar muziek op schellak en vinyl. De tentoonstelling The Jewish Jukebox toont de eerste grammofoons en vijfhonderd platenhoezen van Joodse musici als Bob Dylan, Barbra Streisand, Amy Winehouse en The Ramones. (...) Het is een feest der herkenning.'
Het Parool, 12 juli 2017

Uit het gastenboek

'Fantastisch! Mooie verhalen en emotionele onbekende geschiedenis!'

CHARLOTTE SALOMON. LEVEN? OF THEATER?

19 oktober 2017 t/m 25 maart 2018
Aantal bezoekers: 65.581
Conservator: Mirjam Knotter

Met deze bijzondere tentoonstelling werd in 2017 het honderdste geboortjaar van Charlotte Salomon (Berlijn 1917-Auschwitz 1943) gemarkeerd in het museum. Het kunstwerk *Leven? of Theater? Een zangspel* (1941-1943) bestaat uit meer dan 800 gouaches en vormt de artistieke nalatenschap van Charlotte Salomon. Het kunstwerk werd voor het eerst integraal getoond.

'Een gelaagd en rijk beeldverhaal'
Trouw, 28 oktober 2017

'Schilderen als zuchten van de ziel'
Nederlands Dagblad, 1 december 2017

'Dit aangrijpende levenswerk is deels autobiografie, deels zangspel, maar vooral een ode aan de troost van creativiteit. De historische artefacten, video's en touchscreens completeren de kunst.'
Het Parool, 28 december 2017

Uit het gastenboek

'Blijft een mooi, spannend en indrukwekkend werk! Mooi dat er een nieuwe website is. Ga ik thuis zeker bekijken!'

'Overweldigend! Deze tentoonstelling zal mij héél lang bijblijven.'

MARIA AUSTRIA, LEVEN VOOR DE FOTOGRAFIE

26 januari t/m 2 september 2018
Aantal bezoekers: 53.196
Conservator: Bernadette van
Woerkom

Delen van de fotografie van Maria Austria waren al eerder in het Joods Historisch Museum te zien, maar deze tentoonstelling toonde voor het eerst een uitgebreid overzicht van haar hele oeuvre. Tegelijk met de tentoonstelling verscheen het boek *Maria Austria, fotografe*, waarin jarenlang onderzoek door Martien Frijns werd samengebracht.

Op 17 april 2018 werd de tentoonstelling 'Joden en het Huis van Oranje' officieel geopend door Koning Willem-Alexander in de Portugese Synagoge in bijzijn van Emile Schrijver, algemeen directeur van het JCK, en Julie-Marthe Cohen, conservator van de tentoonstelling.

Zie hier de openingstoespraken bij deze tentoonstelling van **Emile Schrijver**, algemeen directeur JCK, conservator **Julie-Marthe Cohen** en **Jutta Chorus**, auteur van het portret *Beatrix. Dwars door alle weerstand heen*.

'Dit is zo'n boek waarin alles klopt: het bijzondere formaat, het papier, de vorm, de inhoud.'
De Standaard, 6 april 2018

'Ze kreeg alle culturele grootheden voor de lens'
NRC Handelsblad, 28 februari 2018

'"Vergeten" Maria Austria uit de coulissen gehaald'
Noordhollands Dagblad, 1 maart 2018

Uit het gastenboek

'Prachtig – wat een eerbetoon!'

'Prachtig tijdsbeeld van verwoest en weer opkrabbend Nederland!'

JODEN EN HET HUIS VAN ORANJE. 400 BEWOGEN JAREN

18 april t/m 30 september 2018
Aantal bezoekers: 26.122
Conservator: Julie-Marthe Cohen

De tentoonstelling gaf voor het eerst een cultuurhistorisch overzicht van de lange en bijzondere relatie tussen het Nederlandse koningshuis en de joodse gemeenschap. Ondanks de vele publicaties over het koningshuis en de populariteit van het koningshuis, is de relatie van het koningshuis met de joodse gemeenschap veelal buiten beschouwing gebleven. Het doel van deze tentoonstelling was om hierin verandering te brengen en een groot publiek kennis te laten maken met deze bijzondere geschiedenis. Bij de tentoonstelling verscheen een catalogus die bij de opening aan Koning Willem Alexander is aangeboden.

'De moderne verhouding tussen het Huis van Oranje en de Joden staat vanzelfsprekend in het teken van de Tweede Wereldoorlog.'
Citaat uit de toespraak van Jutta Chorus

'Joden en de Oranjes: het is als liefde met een barst'
Trouw, 17 april 2018

'Het boek geeft een onthullend beeld van de band tussen de Oranjes en de joden gedurende ruim vier eeuwen. Het is niet alleen kleurrijk in zijn historische verhalen, maar ook kleurrijk vanwege de ruim 300 illustraties van materiële cultuur die erin zijn opgenomen. Het is het eerste overzichtswerk van een periode waarin sterke Oranjeliefde en loyaliteit van de joodse gemeenschap overheerst, maar waarin ook sprake is van kritiek op het koningshuis.'
NRC Handelsblad

Uit het gastenboek

'Een zorgvuldig en mooi overzicht van de verbinding van het Nederlandse koningshuis met de joodse gemeenschap! Chapeau!'

'Indrukwekkend en emotioneel!'

THE INSTITUTE OF ONGOING THINGS. URI KATZENSTEIN

29 september 2018 t/m
24 februari 2019
Aantal bezoekers: 11.597
Gastconservator: Ronit Eden

Een selectie van spraakmakende hedendaagse kunstwerken speciaal voor het museum samengesteld door de kunstenaar Uri Katzenstein (1951-2018) in samenwerking met gastconservator Ronit Eden. Het doel van de tentoonstelling was de bezoeker uit te nodigen om na te denken over kunst, identiteit en de Israëliëse maatschappij. Met het jubileum van de staat Israël – 70 jaar in 2018 – in het achterhoofd, bevroeg de tentoonstelling de rol van kunst in maatschappelijke discussies en maakte het tegelijk een statement over vrijheid van meningsuiting en artistieke expressie.

'Katzenstein neemt je bij de hand in een tour door zijn persoonlijke verzameling.'
Mister Motley, 31 oktober 2018

Uit het gastenboek

'Heel bijzonder! Hier blijf je over nadenken.'

Foto: David Seymour / Magnum Photos

CHIM (DAVID SEYMOUR). LEGENDARISCH FOTOJOURNALIST

19 oktober 2018 t/m 10 maart 2019
Aantal bezoekers: 59.859
Conservator: Bernadette van
Woerkom

Het meest omvangrijke overzicht tot nu toe van de Pools-Amerikaanse fotograaf David Seymour, ook bekend onder de naam Chim. Chim was een van de belangrijkste fotojournalisten van de 20ste eeuw. Samen met zijn vrienden Robert Capa en Henri Cartier-Bresson was hij in 1947 grondlegger van het fotobureau Magnum Photos. In de tentoonstelling werden ruim 150 foto's (veelal vintage drukken) getoond en ongeveer honderd

tijdschriften, boeken, albums en persoonlijke documenten.

'In een langer leven had zijn talent een grotere en wellicht rijkere oogst opgeleverd. Waarbij niet wordt beweerd dat het werk van de iets minder grote Magnum-meester niet in een imposante tentoonstelling resulteert.'
De Volkskrant, 11 november 2018

Uit het gastenboek

'Top expositie! Wat een mooie opbouw en overzicht van een begaafd fotograaf van iconisch beelden!'

'Dit is de mooiste en zeker de meest ontroerende fototentoonstelling die ik ooit gezien heb!'

PRESENTATIES KUNSTKABINET JOODS HISTORISCH MUSEUM

JOSEPH SASSOON SEMAH

5 oktober 2017 t/m 14 januari 2018

In het project *On Friendship / (Collateral Damage) II - The Guardians of the Door* reflecteert de kunstenaar Joseph Sassoon Semah op vijfhonderd jaar reformatie die begon met Maarten Luther (1483-1546). De Nieuwe Kerk, het Joods Historisch Museum, het Stedelijk Museum en het Goethe-Instituut in Amsterdam waren partners in dit project.

CHRISTIAN BOLTANSKI

19 januari t/m 15 mei 2018

Te zien waren verschillende kunstwerken van Christian Boltanski uit de collectie van Museum Voorlinden. Boltanski zegt dat zijn kunst voor altijd verbonden is met de naoorlogse periode waarin hij opgroeide. Zijn werk gaat niet over de oorlog en de Sjoa, benadrukt hij, maar over ná de oorlog, een tijd waarin de rede en de redelijkheid waren verslagen. Tegelijk met deze tentoonstelling was in de Oude Kerk in Amsterdam de tentoonstelling *NA* van Christian Boltanski te zien.

TCHELET PEARL WEISSTUB: LIQUID MEMORY

19 mei t/m 2 september 2018

Een installatie geïnspireerd op het *mikwe* – het rituele bad – dat in een van de Asjkenazische synagogen is teruggevonden toen die in de jaren 1980 werd verbouwd tot het Joods Historisch Museum. De tentoonstelling liet zien hoe het joodse rituele bad zich ontwikkelde vanuit natuurlijke grotten tot betegelde vloeren en toonde de indirecte verbanden tussen het zeventiende-eeuwse Amsterdamse *mikwe* en archeologische opgravingen van tweeduizend jaar oude *mikwes* in en rond Jeruzalem.

LEO SCHATZ

7 september 2018 t/m
7 januari 2019

Een bescheiden hommage aan de kunstschilder Leo Schatz. Leo Schatz volgde een opleiding aan het Instituut voor Kunstnijverheidsonderwijs (nu Gerrit Rietveld Academie) en een opleiding tot tekenleraar. Gedurende de oorlog was hij als docent verbonden aan de Joodse Kunstnijverheidsschool en vervalste hij persoonsbewijzen. Hij kon daarmee de deportatie van zijn ouders en zijn tweelingbroer niet voorkomen. Na de oorlog pakte hij zijn kunstschildersleven weer op, ondersteund door zijn echtgenote Sonja Schatz-Kopuit. Het werk dat in de tentoonstelling te zien was, stamt uit verschillende periodes van Schatz' leven en maakt deel uit van onze eigen collectie.

KINDERMUSEUM

BEZOEKERS IN 2018: 18.347

In het Kindermuseum kunnen kinderen van zes tot twaalf jaar op een speelse manier kennismaken met het joodse leven en de joodse tradities. Het kindermuseum is (sinds 2006) gevestigd in het Joods Historisch Museum en bestaat uit drie etages die zijn ingericht als een huis van een joodse familie. In het huis woont de joodse familie Hollander. Vader, moeder en de drie kinderen beleven elk op hun eigen manier hoe het is om joods te zijn.

Foto: Marijn Scheeres

'RUBEN EN DE ARK VAN NOACH' is een klank- en lichtspel gebaseerd op het gelijknamige boek van Dick Bruna en is vanaf september 2018 een jaar lang te zien op de zolder van het Kindermuseum.

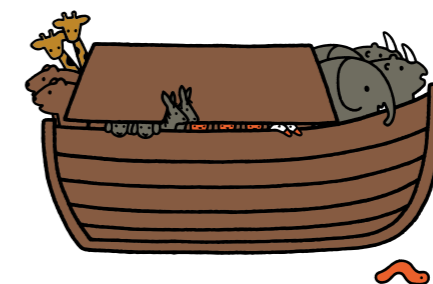
In een serie workshops 'LEER TEKENEN ALS DICK BRUNA' werden kinderen actief betrokken bij het werk van de beroemde illustrator en kinderboekenschrijver.

Tijdens het FAMILIECONCERT in de kleine zaal van het Concertgebouw, dat voor een middag het verlengstuk werd van het Kindermuseum, genoten

jong en oud van het interactieve muzikale verhaal van de Ark van Noach.

Jules van Hessen, dirigent en verteller, stelde dit familieconcert speciaal voor het Kindermuseum samen.

Dit evenement was gratis toegankelijk voor Max Club-leden, gericht op kinderen van 6 tot 12 jaar.

De brugklas van Joodse Scholengemeenschap Maimonides maakte in het kader van hun eigen 'IDENTITEITSONDERWIJS' een presentatie in het Joods Historisch Museum. Ze onderzochten een aspect van de joodse geschiedenis in Nederland en maakten een object dat past bij hun blik op de toekomst.

Illustratie Dick Bruna
© copyright Mercis bv, 1998

PORTUGESE SYNAGOGE & ETS HAIM

BEZOEKERS IN 2018: 106.666

Aan het Mr. Visserplein, recht tegenover het Joods Historisch Museum, staat het pronkstuk van het Joods Cultureel Kwartier: de prachtige, kolossale Portugese Synagoge uit 1675. Het complex heeft een zeventiende-eeuws interieur dat nog volledig intact is. De depots in de kelder, de schatkamers, zijn opengesteld voor publiek en biedt wisselende presentaties. Iedereen kan de unieke collecties ceremoniële objecten van zilver, goud, brokaat en zijde, en de zeldzame handschriften van bibliotheek Ets Haim – Livraria Montezinos, de oudste joodse bibliotheek ter wereld bekijken.

In de Portugese Synagoge werden in 2018 twaalf zogenoemde Kaarslichtconcerten georganiseerd met bijna 4.000 bezoekers. Bij de keuze van de concerten werd, waar mogelijk, een link gelegd met de programmering van de tentoonstellingen in het Joods Historisch Museum en werd aansluiting gezocht met festivals, o.a. het Grachtenfestival en het Amsterdam Light Festival. Het kaarslichtconcert van Carel Kraayenhof in het kader van 'Joden en het Huis van Oranje' was het best bezochte concert ooit.

In de Portugese Synagoge vond in 2018 ook de jaarlijkse herdenking van de Kristallnacht plaats.

Uit het gastenboek

'Prachtige synagoge! Het gebrek aan centrale verlichting en verwarming is juist een pre, meer authentiek wordt het niet. Voor de toeristen/museumbezoekers: met de audiotour kom je echt alles te weten over deze synagoge.'

Abraham Cohen de Herrera, Puerta del Cielo, gekopieerd door Samuel de David Curiel en met illustraties door Benjamin Godines. Amsterdam, 1675.

ETS HAIM - LIVRARIA MONTEZINOS

Ets Haim - Livraria Montezinos is de oudste nog functionerende joodse bibliotheek ter wereld. Deze bijzondere bibliotheek, die is opgericht in 1616 en die sinds 1675 is gevestigd in het complex van de Portugese Synagoge, bevat zo'n 560 handschriften en 30.000 gedrukte werken. Ets Haim staat op de Werelderfgoedlijst van UNESCO.

Ets Haim trok in 2018 ruim 800 bezoekers. 660 personen namen deel aan een rondleiding, 120 personen deden onderzoek naar specifieke boeken uit de collectie.

Van maart tot eind juni 2018 deed een masterstudente boekwetenschap aan de UvA onderzoek naar het perkament waarop het oudste handschrift in de collectie is geschreven. Zij heeft hiermee een belangrijke bijdrage geleverd aan het beheer van de collectie.

Vier vrijwilligers ondersteunden in 2018 het team van Ets Haim. Zij hebben nog niet beschreven deelcollecties zoals 'eenbladsdrukken'

en programmaboekjes geordend en en beschreven. Daardoor zijn die nu beter vindbaar.

Een grote bruikleen van boeken uit Ets Haim ging in 2018 naar de tentoonstelling 'Kabbalah' die op 30 Oktober bij het Jüdische Museum Wien is geopend.

Eind 2018 kon er een begin worden gemaakt met een vervolg van het onderzoek naar de collectiegeschiedenis van Ets Haim. In dit onderzoek staat de prentencollectie en de geschiedenis van de hele collectie tijdens en na de Tweede Wereldoorlog centraal.

Uit het gastenboek:

'Erg indrukwekkend. Hoor je minimaal één keer te bezoeken.'

Foto pagina 14 en 15: Chris van Houts

HOLLANDSCHE SCHOUWBURG

BEZOEKERS IN 2018: 77.150

De Hollandsche Schouwburg (geopend in 1892) is gevestigd aan de Plantage Middenlaan, in het hart van de voormalige Amsterdamse jodenbuurt. De Duitse bezetters wijzigden de naam in 1941 in 'Joodsche Schouwburg'; er mochten alleen nog joden optreden, uitsluitend voor een joods publiek.

Van 20 juli 1942 tot 19 november 1943 gebruikten de Duitsers de schouwburg als deportatieplek. Tienduizenden mannen, vrouwen en kinderen wachtten hier op een, voor hen, onbekend lot, om vervolgens naar concentratie- en vernietigingskampen te worden gedeporteerd.

De Hollandsche Schouwburg is tegenwoordig een monument met een namenwand ter nagedachtenis aan de joodse slachtoffers. Daarop staan alle 6.700 familienamen van uit Nederland gedeporteerde en vermoorde joden. Zij vertegenwoordigen alle Nederlandse slachtoffers van de Holocaust.

In het kader van de herdenkingen vonden in de Hollandsche Schouwburg in 2018 de jaarlijkse activiteiten plaats: Jom HaSjoa, de Nationale Dodenherdenking, de Kinderherdenkingen en het educatieve programma 'Niet van gisteren'.

DIGITAL MEMORY OF THE SHOAH

Het JCK is partner in verschillende wetenschappelijke onderzoeken. Zoals het onderzoeksproject 'Digital Memory of the Shoah' met acht andere Europese partners, waaronder Kazerne Dossin, het POLIN museum en universiteiten uit Nederland, België, de VK, Duitsland, Polen en Slovenië.

JOODS MONUMENT

450.000 bezoeken website joodsmonument.nl

Sinds 2012 wordt op de website joodsmonument.nl zoveel mogelijk informatie verzameld over iedereen die tijdens de Tweede Wereldoorlog vanuit Nederland is gedeporteerd en vermoord.

De website werd in 2018 ruim 450.000 keer geraadpleegd door zo'n 300.000 bezoekers. De redactie is in handen van vijf vaste vrijwilligers.

In 2018 werd de samenwerking met Herinneringscentrum Kamp Westerbork voortgezet met betrekking tot het beheer van de gemeenschappelijke database met de basisgegevens van de Nederlandse slachtoffers van de Holocaust.

NATIONAAL HOLOCAUST MUSEUM in oprichting

BEZOEKERS IN 2018: 53.367

In het Joods Cultureel Kwartier bevindt zich, tegenover de Hollandsche Schouwburg, het Nationaal Holocaust Museum in oprichting. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden via dit gebouw, de voormalige Kweekschool, met behulp van het verzet honderden kinderen naar relatief veilige plaatsen gesmokkeld. Op deze historische plek wordt in wisselende tentoonstellingen en evenementen de geschiedenis van de Holocaust verteld, over uitsluiting, vervolging en moord, maar ook over redding, overleving en solidariteit.

'De [politieke] partijen verwijzen naar een initiatief van een docent van het Haarlem College, waar een derde van de leerlingen een niet-westerse achtergrond heeft. "Hij komt tijdens zijn werk afwijkende denkbeelden over Joden tegen en is aanjager geworden van projectonderwijs waarbij bewustwording over de Shoah (Holocaust) centraal staat. Zo brengt hij met zijn leerlingen een bezoek aan het Nationaal Holocaust Museum. Hij vertelt dat leerlingen onder de indruk zijn en hij hun beeld ziet veranderen. Hij pleit voor landelijk verplichte lessen over de Shoah en stelt dat een bezoek aan Westerbork zeker geen slecht idee is."
De Telegraaf, 24 januari 2019

TENTOONSTELLINGEN

PERSOONSBEWIJZEN EN VERVALSINGEN.
JACOB LENTZ & ALICE COHN
met een installatie van Robert Glas

30 oktober 2017 t/m 4 maart 2018
Aantal bezoekers: 15.329
Conservator: Annemiek Gringold

De tentoonstelling bracht de verhalen bij elkaar van twee mensen die zich intensief bezighielden met het Persoonsbewijs. Deze identiteitskaart werd aan het begin van de Tweede Wereldoorlog ingevoerd en leidde tot de dood van velen. Jacob Lentz was de man die het Persoonsbewijs bedacht, Alice Cohn was een joodse vrouw die het vervalste. De

tentoonstelling 'Persoonsbewijzen en vervalsingen. Jacob Lentz | Alice Cohn' toont beider relatie tot het document. Een indrukwekkende installatie van beeldend kunstenaar Robert Glas laat zien hoe vernuftig Lentz te werk ging.

'Beeldend kunstenaar Robert Glas laat met een installatie op de expositie zien hoe vernuftig Lentz te werk ging bij zijn nauwelijks na te maken persoonsbewijs.'
De Telegraaf, 30 oktober 2017

KUNST OM NIET TE VERGETEN. NAOORLOGS WERK UIT EIGEN COLLECTIE

26 maart t/m 2 september 2018
Aantal bezoekers: 29.009
Conservator: Irene Faber

Het museum toonde werk van 27 joodse en niet-joodse kunstenaars waarin de Jodenvervolging een rol speelt. Meer dan de helft van de kunstenaars in de tentoonstelling heeft de Tweede Wereldoorlog als volwassene of als kind meegemaakt.

'Het merendeel van deze Joodse en niet-Joodse kunstenaars maakte de oorlog als volwassene of als kind mee. Maar ook in de kunstwerken van de naoorlogse generatie dreunt de oorlog door.'
Het Parool, 27 maart 2018

Uit het gastenboek

'Ik heb het grootste respect en bewondering voor deze mensen, die kunst gebruiken om hun pijn uit te drukken.'

'Wat een prachtige en enorm gevoelige expositie! Ik ben enorm onder de indruk.'

EXODUS. ILLEGALE PALESTINA-GANGERS, 1945-1948

5 oktober 2018 t/m 6 januari 2019
Aantal bezoekers: 11.670
Gastconservator: Ruben Gischler

De tentoonstelling toonde de verhalen van Nederlands joodse jongeren die na de Tweede Wereldoorlog de oversteek naar Palestina probeerden te maken op zoek naar een betere toekomst. Getoond werden onder meer filmfragmenten van de boten waarmee men de reis maakte, zoals het bekende schip Exodus, documenten en brieven van de

opvarenden. De tentoonstelling liet de gevolgen zien van de Tweede Wereldoorlog en de turbulente nasleep, in persoonlijke levens maar ook in Europa.

'De tentoonstelling Exodus, in het Nationaal Holocaust Museum, toont hoop en energie. En dat terwijl het stuk geschiedenis dat hier wordt belicht dramatisch is.'
NIW, 26 oktober 2018

PRESENTATIES

GEDICHTEN VAN FELIX OESTREICHER
12 maart t/m 2 september 2018

Een selectie van elf gedichten van Felix Oestreicher in de studio van het Nationaal Holocaust Museum i.o.

EITAN PIMENTEL: REBIRTH
5 oktober t/m 16 december 2018

In de studio van het Nationaal Holocaust Museum i.o. was het werk van de Israëlische kunstenaar Eitan Pimentel te zien. Pimentel vond in 2014 een kartonnen doos met dagboeken en schriften van zijn vader Emil Pimentel met honderden gedichten, geschreven in het Nederlands. Hij gebruikte de gedichten voor zijn serie Rebirth (wedergeboorte), met als thema: Oude herinneringen achterlaten en ruimte maken voor nieuwe herinneringen.

TENTOONSTELLINGEN IN HET BUITENLAND

WASHINGTON DC

AMSTERDAM, CITY OF JEWISH BOOKS

Museum of the Bible (MOTB) in
Washington DC
18 november 2017 t/m
31 januari 2018

Amsterdam heeft twee van de belangrijkste Joodse bibliotheken ter wereld, Ets Haim en de Biblioteca Rosenthaliana. Op deze tentoonstelling waren enkele van de belangrijkste en mooiste joodse boeken te zien uit beide collecties.

BARCELONA

LIFE? OR THEATER? CHARLOTTE SALOMON.

Berlin, 1917 - Auschwitz, 1943

Klooster van Santa Maria de
Pedralbes in Barcelona
17 oktober 2018 t/m 17 februari 2019

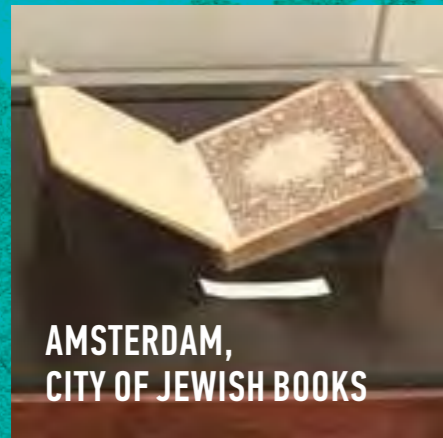
Conservator Richard Bru ontwikkelde de tentoonstelling, die een selectie uit het werk van Charlotte Salomon bevatte, in samenwerking met het Joods Historisch Museum.

BERLIJN

MARIA AUSTRIA 1915-1975: EINE AMSTERDAMER FOTOGRAFIN DES NEOREALISMUS

Das Verborgene Museum in Berlijn
8 oktober 2018 t/m 10 maart 2019

Met ongeveer honderd zwart-witfoto's en documenten toonde Das Verborgene Museum in Berlijn een selectie van deze tentoonstelling, die eerst in het Joods Historisch Museum te zien was.

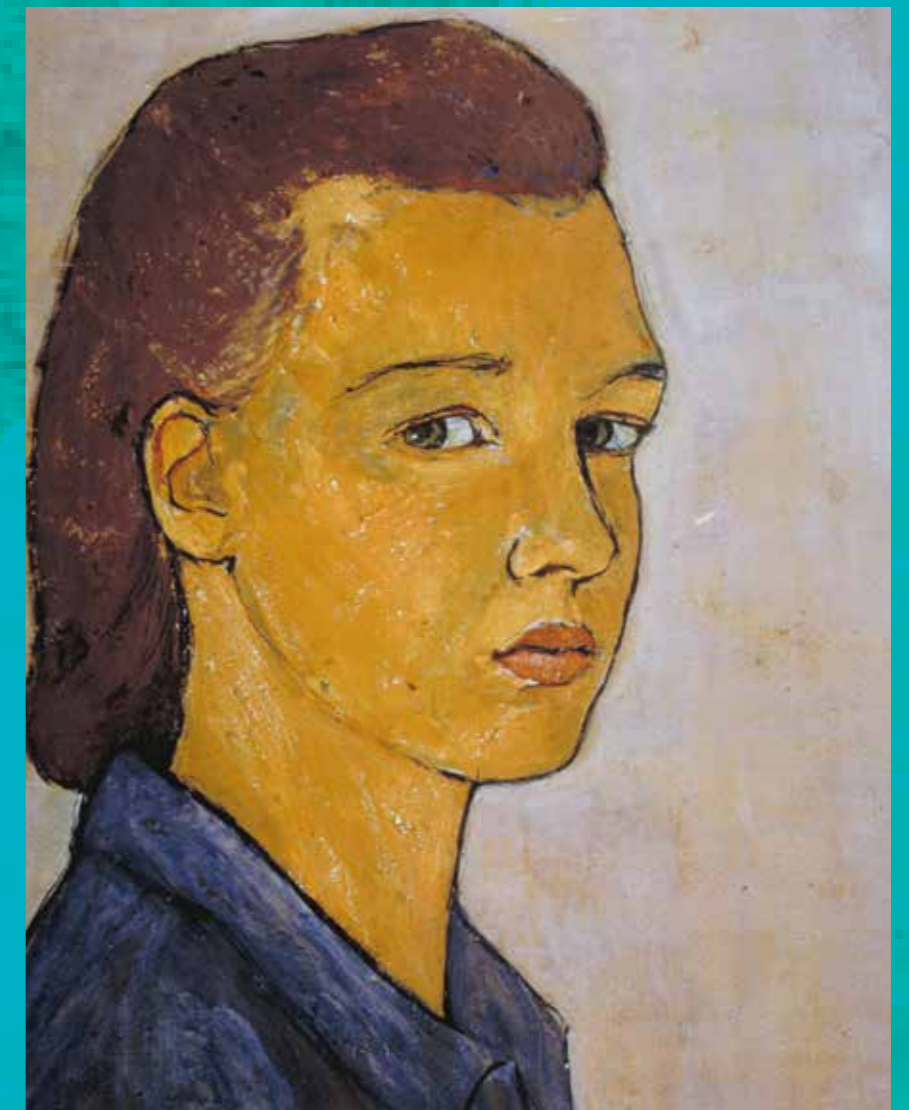
AMSTERDAM,
CITY OF JEWISH BOOKS

MARIA AUSTRIA 1915-1975

LIFE? OR THEATER?
CHARLOTTE SALOMON

Rechts:
Charlotte Salomon, Zelfportret, 1940.
Collectie Joods Historisch Museum
© Stichting Charlotte Salomon -
Charlotte Salomon®

Links:
Charlotte Salomon, Gouache uit
Leven? of Theater?, 1940-1942.
Collectie Joods Historisch Museum,
Amsterdam © Stichting Charlotte Salomon

WASHINGTON DC

BARCELONA

BERLIJN

AANWINSTEN & SCHENKINGEN

AANWINSTEN: LITERATUURCOLLECTIE (boeken, brochures en catalogi) **350**
 MUSEUMCOLLECTIE **189**
 AUDIOVISUELE COLLECTIE **100**

MUSEUMCOLLECTIE

De museumcollectie werd in 2018 werd verrijkt met 189 objecten. Hiervan werden er 133 geschonken, zes in bruikleen verkregen en vijftig aangekocht.

SCHENKING VAN KRINGLOOPWINKEL 'DE SPULLEWAARD', ZALTBOMMEL

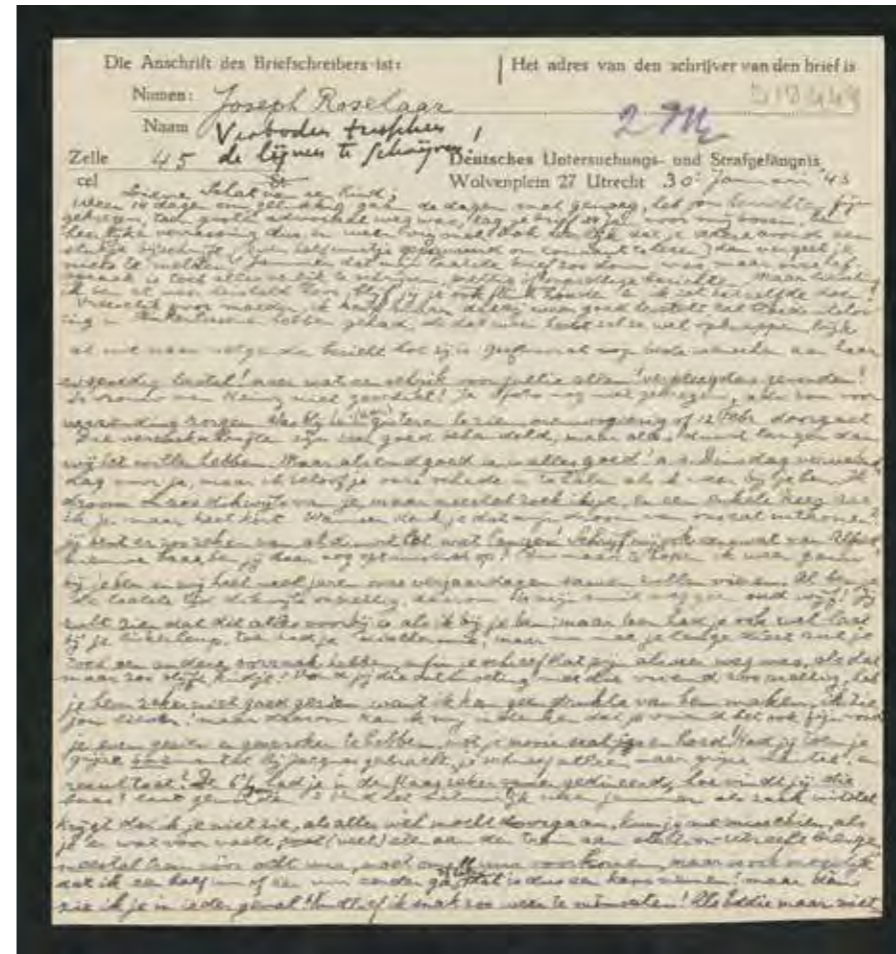
Het vaandel van de 'Boottochtvereniging Onderlinge Vrienden', opgericht in 1908, illustreert het verenigingsleven in de Jodenbuurt van Amsterdam aan het begin van de twintigste eeuw.

FOTO- EN DOCUMENTENCOLLECTIE

De historische foto- en documentencollectie werd verrijkt met 99 schenkingen, één bruikleen en vier aankopen. In totaal gaat het om 7.200 foto's en documenten.

SCHENKING VAN C. VAN VUURE
 Dubbelportret uit 1913 van de bekende schrijver en arts Arnold Aron Aletrino (1858-1916) en zijn tweede vrouw Jupie.

SCHENKING VAN DHR. EDOUARD REDEKER SJ

Briefwisseling tussen de niet-joodse Petronella Redeker en haar joodse geliefde Jopie Roselaar. De briefwisseling begint op 30 november 1942. Jopie Roselaar zit dan in de 'Deutsches Untersuchungs- und Strafgefängnis' in Utrecht. Na zijn arrestatie ontspint zich tussen de twee geliefden een uitgebreide briefwisseling waarin we langzamerhand hoop in wanhoop zien veranderen. Uiteindelijk wordt Jopie via Westerbork naar Auschwitz gedeporteerd. Daar komt hij in 1945 om.

AUDIOVISUELE COLLECTIE

Aan de audiovisuele collectie werden 100 aanwinsten toegevoegd, waaronder joodse muziek, documentaires en interviews.

De AV-collectie werd onder meer verrijkt met de film 'Zonnige Kinderdagen' uit 1937. Deze film bevat beelden van de 'Vereniging Zuigelingen-Inrichting, Plantage Middenlaan 31-33', ook bekend als de crèche. Tijdens de bezetting werd de crèche een dependance van de ertegenover gelegen Hollandsche Schouwburg. Het originele filmmateriaal bevindt zich bij Beeld en Geluid, Hilversum.

KENNISCENTRUM

BEZOEKERS: 1200 VRAGEN PER TELEFOON OF MAIL: 2400

Het Kenniscentrum is van dinsdag- tot en met vrijdagmiddag open voor bezoekers met vragen over joodse kunst, cultuur, religie en de geschiedenis van de joden, met name in Nederland. Bezoekers kunnen boeken, brochures, een videocollectie, fotomateriaal, een muziekcollectie en een verzameling historische documenten raadplegen.

VOORBEELDEN VAN GESTELDE VRAGEN

Vraag: 'Ik ben, gelijktijdig met mijn ouders, vanaf onze onderduikadressen naar de Hollandsche Schouwburg en vandaar eerst naar Westerbork gedeporteerd. Kunt u voor mij de datum van aankomst en vertrek nagaan?'

Vraag: 'Ik heb gelezen dat ongeveer veertig voormalige slaven uit Afrika die in dienst waren bij een Sephardi/Ashkenazi familie in Beth Haim begraven zijn. Waren daar ook vrouwen bij? Moesten de mannen worden besneden? Moesten zij formeel Joden zijn? En moesten zij bij sterven 'vrij' zijn? Ik stel die vragen omdat ik weet dat mijn voorouders, die in 1610 uit Lissabon zijn gevlucht, een "meid" hadden die oorspronkelijk een slavin geweest was maar die in 1610 al vrij was.'

Vraag: 'Ik heb een vraag over de sjabbatpaal aan de Amstel. Waar is deze precies voor bedoeld? Was daar vroeger een brug die afgesloten moest worden of sluit die paal het nabijgelegen pontje af?'

Antwoord: Op grond van voorschriften uit Ex. 16:29 en Jeremia 17: 21-22 is het een jood niet toegestaan om op sjabbat buiten een omsloten gebied voorwerpen te dragen. Van oudsher golden de oude stadsmuren als grens. Na het afbreken van stadsmuren vormden rivieren, kanalen en singels de natuurlijke begrenzing en werden er indien nodig ook kunstmatige oplossingen bedacht. Naast kettingen als afsluiting van bruggen, maakte ook sjabbatpalen het mogelijk een eroev, gebied, waarbinnen er gedragen mocht worden, af te sluiten. In 1972 is de eroev in Amsterdam ongeldig verklaard. Enkele sjabbatpalen verwezen nog naar de eroev van voorheen, zie bijvoorbeeld sjabbatpaal nabij Amsterdam.

Sjabbatpaal aan de Amstel te Amsterdam

JCK DIGITAAL

5163

VOLGERS OP TWITTER
5 nieuwe volgers
@jckamsterdam

15.337

VOLGERS OP FACEBOOK
710 nieuwe volgers

628

VOLGERS OP INSTAGRAM
397 nieuwe volgers

660.432

WEBSITE BEZOEKERS
jck.nl

ONLINE KAARTVERKOOP

In 2018 hebben we nieuwe overeenkomsten gesloten met Online Travel Agents. Alle Online Travel Agents zijn aangesloten op het reseller platform (inclusief Tours & Tickets) waardoor de kaartjes eenvoudig gescand kunnen worden. Het aantal tickets dat online is verkocht via de Online Travel Agents is in 2018 drastisch gestegen.

PODCASTS JCK

In 2018 is het JCK gestart met een [podcast-kanaal](#). Via deze podcasts kan men kennis maken met de joodse cultuur en geschiedenis. De afleveringen zijn te beluisteren als

aanvulling of voorbereiding op een bezoek aan het JCK, bijvoorbeeld aan een van de tentoonstellingen of evenementen. Er werd dit jaar een podcast gemaakt bij de tentoonstelling 'Joden en het Huis van Oranje', bij 'Chim (David Seymour). Legendarisch fotojournalist' en bij 'The Institute of Ongoing Things'.

DIGITALISERING FOTO'S EN DOCUMENTEN

In 2018 werden er 275 voorwerpen in de museumcollectie gefotografeerd en ruim 500 foto's en documenten gescand. Het percentage voorwerpen voorzien van een digitale afbeelding ligt nu op circa 70.

Sjoelgangers Shulgoers

Ik stel mij de Eeuwige altijd voor ogen

Synagoge wordt in de spreektaal vaak aangeduid met sjoel. Het is een Jiddisj woord dat is afgeleid van het Duitse schule (school). Bij binnenkomst in de synagoge slaan sjoelgangers een gebedskleed (tsietsiet) zijn bevestigd. Deze draden verwijzen naar de 613 loefregels uit de Tora. In de synagoge zijn de banken zo geplaatst dat je goed zicht hebt op de verhoging in het midden (bima) waar de Tora gelezen wordt. Een dienst en Toralesing kunnen pas plaatsvinden als er tien volwassen mannen (in niet-orthodoxe gemeenten ook vrouwen) aanwezig zijn. In traditionele synagogen zitten vrouwen gescheiden van mannen. In deze synagoge waren de afgeschermdes galerijen boven voor vrouwen bestemd.

I have set the Eternal One always before me

Synagogue is often referred to by the Yiddish word shul. This is derived from schule, German for school. For the morning service

EDUCATIE

BEZOEKERS IN 2018: LEERLINGEN UIT HET VOORTGEZET ONDERWIJS 30.767
LEERLINGEN UIT HET BASISONDERWIJS 6.061
DOCENTEN 1.502

Het Joods Cultureel Kwartier vertelt bezoekers over de joodse cultuur en geschiedenis in Amsterdam en Nederland. Wij willen bezoekers uitnodigen om na te denken over zaken als diversiteit, integratie en samenleven. In de programmering en educatie is culturele diversiteit een belangrijk thema.

1 ASK

Al onze rondleiders zijn opgeleid in 1 ASK, een in het Joods Cultureel Kwartier ontwikkelde methode om bezoekers te stimuleren zich open te stellen voor nieuwe kennis, ervaringen en denkbeelden en daarover actief te reflecteren. Al meer dan 20 musea in Nederland zijn door ons getraind om zelf de methode toe te passen. In 2018 is gestart met een herziening van het 1 ASK handboek. Ook is er een 1 ASK-workshop gegeven aan de Rijksakademie en een presentatie voor Surinaamse rondleiders. Binnen het JCK zijn naast de rondleiders ook de Kindermuseum-medewerkers getraind.

MUSEA IN GEBAREN

In het kader van Musea in Gebaren waren er rondleidingen in het Joods Historisch Museum en in de Hollandsche Schouwburg in Nederlandse Gebarentaal (NGT), een proeftafel in NGT en de Nationale Dodenherdenking in de Hollandsche Schouwburg werd ter plekke vertaald naar NGT.

MUSEUMJEUGDUNIVERSITEIT

In samenwerking met de Museumjeugduniversiteit werden drie colleges in het Joods Cultureel Kwartier gegeven door drie experts. Een groep geïnteresseerde kinderen behaalde het MJU-diploma bij het Joods Cultureel Kwartier.

ERFGOED & IDENTITEIT

Het Joods Cultureel Kwartier gaf input voor de ontwikkeling van een leerlijn Erfgoed & Identiteit, geïnitieerd vanuit het Amsterdam Museum, ondersteund door

Mocca, en in samenwerking met het Tropenmuseum en een aantal cultuurcoördinatoren van scholen.

PROEFTAFEL

Iedere zondag wordt in het Museumcafé drie keer de proeftafel aangeboden. Bezoekers maken kennis met de joodse keuken aan de hand van gerechten en producten, omlijst met een achtergrondverhaal. De organisatie ligt in handen van toegewijde vrijwilligers.

INTERNATIONALE SAMENWERKING

We hebben een MoU (Memorandum of Understanding) getekend met het DuSable Museum of African American History in Chicago, om gezamenlijk educatieve projecten te ontwikkelen en anderszins mogelijkheden tot samenwerking te onderzoeken. In mei 2018 waren twee opvoeringen van de theatervoorstelling Anne and Emmett,

in het De la Martheater een eerste resultaat van die samenwerking.

VAN MIGRATIE TOT INTEGRATIE

Het programma 'Van migratie tot integratie, thuis in een ander land', bij de vaste opstellingen Religie en Geschiedenis in het Joods Historisch Museum, is verder ontwikkeld. Leerlingen uit het voortgezet onderwijs ontdekken het verhaal van joodse migranten die vanaf de zeventiende eeuw naar de Republiek kwamen en geleidelijk integreerden tot burgers van Nederland. Ze worden uitgenodigd te reflecteren op actuele en herkenbare thema's als migratie, acceptatie, religie en integratie.

EDUCATIE OVER DE HOLOCAUST

Er is een start gemaakt met het ontwikkelen van het educatieve aanbod voor het permanente Nationaal Holocaust Museum. Educatie over de Holocaust wordt

Foto: Marijn Scheeres

versterkt doordat die in de context van het JCK wordt ontwikkeld en aangeboden. De Holocaust is de zwartste bladzijde in de geschiedenis van joods leven in Nederland. In 2018 is met steun van het ministerie van VWS gestart met een tweejarige project om het educatieve veld in Nederland te versterken. Het JCK, dat lid is van de Stichting Musea en Herinneringscentra 1940 - 1945 (SMH), neemt hieraan deel met o.a. expertmeetings, themadagen, studiereizen en pilot-programma's. Voor het mbo is het pilot-programma 'Plekken met een verhaal' ontwikkeld dat aansluit bij burgerschapsonderwijs: het programma bestaat uit een [digitale les](#) die op school wordt gegeven en een museumbezoek. In het Joods Cultureel Kwartier wordt het verhaal verteld van de Hollandsche Schouwburg en de betekenis voor het heden.

HERDENKINGEN

In de Hollandsche Schouwburg vonden de jaarlijkse herdenkingen plaats: Jom HaSjoa, de Nationale Dodenherdenking, de Kinderherdenkingen en het educatieve programma 'Niet van gisteren'. De jaarlijkse Kinderherdenking werd georganiseerd door bijna honderd leerlingen van de groepen 8 van de openbare Boekmanschool en de Joodse Rosj Pina-school.

NIET VAN GISTEREN

Scholieren van het Montessori College Oost en het Etty Hillesum Lyceum en joodse ouderen van Joods Maatschappelijk Werk (JMW) schreven brieven aan elkaar over de oorlog en het leven van jongeren in die tijd. In de Hollandsche Schouwburg ontmoetten zij elkaar in het echt. Enkele briefwisselingen werden gebundeld in een boekje. Dit educatieve programma ('Niet van gisteren') is een samenwerking met het JMW.

MEERVOUDIG PERSPECTIEF

Het Joods Cultureel Kwartier was onderdeel van het onderzoek 'Meervoudig Perspectief' door Mirjam Nelis, waarin ze 'dialogische aspecten van de verbale interactie' in rondleidingen onderzocht en daarbij het Jüdisches Museum Berlin en het Joods Cultureel Kwartier vergeleek. Educatief aanbod voor het onderwijs Onderwijsgroepen kunnen in het Joods Cultureel Kwartier een rondleiding of een educatief programma boeken.

Foto: Marijn Scheeres

ONDERWIJS

Groepen van de basisschool bezoeken het Kindermuseum, of doen mee met de programma's 'Sjabbat bij de familie Hollander' of 'Thuis bij de familie Hollander'. In het Nationaal Holocaust Museum i.o. maken ze kennis met de geschiedenis van de Holocaust door de programma's 'Redding uit de Crèche' of 'In Memoriam'. Voor scholieren uit het voortgezet onderwijs bieden we ook programma's aan. Zoals 'Joods?!' (Joods Historisch Museum), 'Van Migratie tot Integratie' (Joods Historisch Museum), de 'Esnoga Quest' (in de Portugese Synagoge) en 'Talkshow in de Klas' (op school). In het Nationaal Holocaust Museum i.o. leren jongeren over de Holocaust in 'Gedwongen Vertrek' en 'In Memoriam'.

MENASSEH BEN ISRAEL INSTITUUT

Het Menasseh ben Israel Instituut voor joodse sociaal wetenschappelijke en cultuurhistorische studies (MbII) is een academisch samenwerkingsverband tussen de Universiteit van Amsterdam en het JCK. Het instituut ontplooit activiteiten op het gebied van joodse wetenschap.

In 2018 rondde het MbII twee onderzoeksprojecten af. In het eerste project zijn de lidmaatschapskaarten uit het archief van de Algemene Diamantbewerkerbond ontsloten. Via een [online database](#) zodat ze voor iedereen online toegankelijk en doorzoekbaar zijn. Die database is gemaakt in samenwerking met o.a. het Internationale Instituut voor Sociale Geschiedenis.

Het tweede project is getiteld *Intellectuals without borders: Haskalah and Wissenschaft des Judentums in the lives and oeuvre of Solomon Judah Löb Rapoport and Isaac Samuel Reggio*.

Daarnaast werd in 2018 het onderzoeksproject naar de collectie van Ets Haim hervat.

Het Menasseh ben Israel Instituut organiseerde in 2018 de volgende publieksevenementen:

- Het symposium **Racism, Antisemitism and Memory** (in samenwerking met o.a. het Joods Historisch Museum) n.a.v. de Nederlandse première van het toneelstuk 'Anne and Emmett'. Dit symposium bestond uit een lezing door Janet Langhart Cohen, een interview met Lois Pot-Mothershed, en een discussie tussen Evelien Gans en Wayne Modest, gemodereerd door Emile Schrijver.
- Het 12e **Amsterdam Yiddish Symposium** over Yiddish Modernism met Marion Aptroot, Karolina Szymaniak Allison Schachter en Efrat Gal-Ed
- Het symposium **Halakha, Sharia and Secular Law** met Chaim N. Saiman, Jan Jaap de Ruiter en Ernst Hirsch Ballin.
- Tijdens het vierjaarlijkse congres van de European Association for Jewish Studies in Krakow organiseerde het MbII een **rondetafelgesprek** met als onderwerp: *Repackaging 'Jewish Literature' in Post-1945 Europe*, met een lezing van Vivian Liska en bijdragen van Irene Zwiep, Emile Schrijver en David Wertheim.

De proceedings van het 11e Amsterdam Yiddish Symposium, *Yiddish after 1945*, werden gepubliceerd en tijdens het 12e symposium gepresenteerd.

SPONSORS & BEGUNSTIGERS

SUBSIDIËNT

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

VOOR BEHOUD, RESTAURATIE EN UITBREIDING VAN DE COLLECTIE

BankGiro Loterij

BEGUNSTIGERS

Aartsbisdom Utrecht
Anna Markus
Anne Frank Fonds
B. Bausch-Polak
Barbra Streisand
Blockbusterfonds
Bundesrepublik Deutschland Auswärtiges Amt
Claims Conference
David Berg Foundation
David Roos-Weijl Stichting
Denise LeFrak Foundation
Donatie uit de nalatenschap van
D.E. Stibbe en A. Stibbe-Peereboom
Edli Foundation
Ellen Mendel
Frederik Polak en Griet Polak-Asscher Fonds
Gemeente Amsterdam
Gieskes-Strijbis Fonds
Harry and Jeannette Weinberg Foundation
Iona Stichting
Jonas Daniel Meijer Fonds
M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting
Maison de Bonneterie
Marei von Saher
Mercis Publishing B.V.
Michael en Philippine Kahn
Mondriaan Fonds
Mr Abey and Arianne Wijnperle
Nationaal Comité 4 en 5 mei
Nettie van Zwanenberg Stichting
Nijkerk Holding B.V.
P.W. Janssen's Friesche Stichting
Prins Bernhard Cultuurfonds
R. Norg
R.A. Cirpka-van der Wolf
René und Susanne Braginsky Stiftung
Rothschild Foundation Europe
Sally Berg Familie Fonds
SALOMON DE JONG Stichting
Salomon Stichting / Mozes A. Staszewski Amsterdam
Stichting Abas Fonds
Stichting Collectieve Maror-Gelden Nederland
Stichting Dioraphte
Stichting Dorodarte

Stichting dr. Hendrik Muller's Vaderlandsch Fonds
Stichting Eekhoornfonds
Stichting Iton
Stichting Levi Lassen
Stichting Maatschappij tot Nut der Israëlieten in
Nederland
Stichting ORT Nederland
Stichting Sonja van Tijn Fonds
Stichting Vrienden Joods Historisch Museum
Stichting Will en Rita Jaeger Fonds
Stichting Zabawas
The Foundation for the Jewish Historical Museum in
Amsterdam, Inc.
Turing Foundation
Ulrika en Joel Citron
Vereniging Beurs voor den Diamanthandel
Vereniging Rembrandt
Vermeulen Brauckman Stichting
vfonds

FONDSEN OP NAAM BEHEERD DOOR DE STICHTING VRIENDEN VAN HET JOODS HISTORISCH MUSEUM

Aankoopfonds Fotografie
Ankie Hak Fonds
Ellen Edinoff en Koert Stuyf Fonds
Familie Souget Fonds
Famiefonds Gompen
Fonds Kattenburg 826
Fonds ter nagedachtenis van Socher Kirzner, Fania Kirzner-
Shusterman en Leo Shuman
Hans en Elly Jaffé Fonds
Hans Ham Fonds
Helmuth Mainz & Lore Bacharach Fonds
Het Joshua, Mila, Sari, Badu, Isi en Mace de Swaan Fonds
Inge & Alfred Nijkerk-von der Laden Fonds
Jetteke Frijda Fonds
Joël Cahen Kunstkabinet Fonds
Johanna Rebecca Wolff Fonds
Karl en Luisa Guttman-Treves Fonds
Marcelle Hertzdahl Fonds
Margot Rehfisch en Fiep Westendorp Fonds
Moos Cohen Fonds
Nora Salomons Fonds
Prof. dr. Herman Musaph Fonds
Salomon van Praag Sigaar Fonds
Tim Uppelschoten Fonds
Van Hessen Fonds
Weishut/Snapper Fonds

Daarnaast ontving het Joods Cultureel Kwartier in 2018 legaten en bijdragen van particuliere donateurs.

BESTUREN

RAAD VAN TOEZICHT 2018 JOODS HISTORISCH MUSEUM

- De heer M.E. Paktor (voorzitter)
- De heer R.D. Aronson
- De heer J.L. Davidson (vanaf 1 juli 2018)
- De heer E. P. Groenteman
- De heer F. Guttman
- Mevrouw S. van der Hart
- Mevrouw S. D. Joseph-Jowell
- De heer D.H. Kat (tot 1 juni 2018)

RAAD VAN TOEZICHT 2018 HOLLANDSCHE SCHOUWBURG

- De heer J.H. Gerson (waarnemend voorzitter)
- De heer J. Krant
- De heer J. Wertheim
- De heer E.C.W.M. Damen
- Mevrouw J.M. van Hall
- De heer J.J. Cahen

Toelichting op de relatie tussen het Joods Historisch Museum en de Hollandsche Schouwburg

Met ingang van 2013 werd de subsidie van het ministerie van OCW voor de Hollandsche Schouwburg onderdeel van de subsidie voor het Joods Historisch Museum. Gezien de plannen voor vernieuwing van de Hollandsche Schouwburg en voor een Nationaal Holocaust Museum is gekozen voor het continueren van de Stichting Hollandsche Schouwburg met een eigen Raad van Toezicht.

De heer E.G.L. Schrijver en mevrouw E.L.M. Bijvoet vormen het bestuur van beide stichtingen op basis van een personele unie tussen het bestuur van het Joods Historisch Museum en het bestuur van de Hollandsche Schouwburg.

De afspraken tussen Stichting Hollandsche Schouwburg en Stichting Joods Historisch Museum zijn vastgelegd in een beheerovereenkomst.

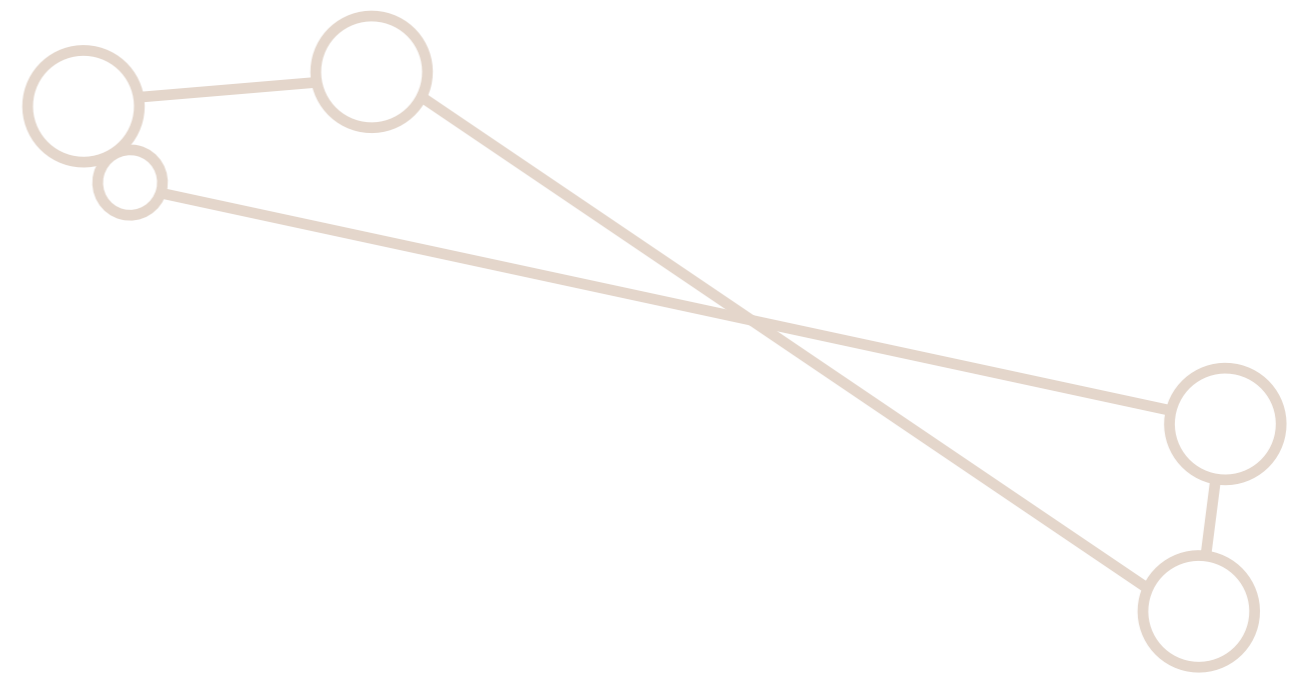

Foto: Monique Kooijmans

PUBLICATIES, VOORDRACHTEN & NEVENFUNCTIES

EMILE SCHRIJVER

Algemeen Directeur

LEZINGEN

11 februari 2018

Podiumgesprek met Margriet Schavemaker en publieksdiscussie bij presentatie biografie Lucebert door Wim Hazeu, Stedelijk Museum, Amsterdam

21 februari 2018

'Joodse studies', met Rachel Cilia-Werdmölder, in serie 'Stand van de Wetenschap' van SPUI25

28 februari 2018

'The history of the book', Pontificia Universidade Católica de São Paulo

1 maart 2018

'The cultural heritage of the Jews of Amsterdam', Semana da Holanda, Clube Hebraica, São Paulo

2 maart 2018

'The book art of the Sephardic Jews of Amsterdam in the seventeenth and eighteenth centuries', History Department, University of São Paulo

7 maart 2018

'Het Joods Cultureel Kwartier', Rotary Club Amsterdam Blauw

5 april 2018

'Identiteit en traditie onder druk', Kardinaal Willebrandslezing 2018, Katholieke Raad voor het Jodendom, Bergkerk Amersfoort

18 april 2018

Veel Valse Hoop. De Jodenvervolgung in Nederland 1940-1945. SPUI25, Amsterdam

24 april 2018

Lezing voor Ons Amsterdam 'Het geïllustreerde joodse boek als spiegel van de joodse geschiedenis'. Bibliotheek bij De Hallen, Amsterdam

18 mei 2018

Symposium Racism, Antisemitism and Memory. Discussie met Evelien Gans en Wayne Modest, door Emile Schrijver NHM, Amsterdam

12 juni 2018

Public evening lecture at Rare Book School in Charlottesville

13 juni 2018

Lezing 30 Cadetten - Faculty of Military Sciences / Netherlands Defence Academy Ministry of Defence

25 juni 2018

Known and Unknown Patronage of Jewish (?) Calligraphy in Eighteenth-century Vienna. Congres Bar Ilan University, Israel

5 juli 2018

Workshop on Hebrew Manuscripts at the Bodleian Library, Oxford UK

9 juli 2018

Uitreiking van het Oostenrijkse ereteken voor wetenschap en kunst, Den Haag

24 oktober 2018

UvA lectures 'Old books in a new world. The Bibliotheca Rosenthaliana and the study of the Jewish book'. NY & Washington

8 november 2018

Lezing i.h.k.v. de cyclus van het Albertinumgenootschap te Nijmegen over het thema: heilige boeken in het jodendom, het christendom en de islam.

22 november 2018

College Beeldcultuur: jodendom, Reinwardt Academie, samen met Hetty Berg

NEVENFUNCTIES

- Bijzonder Hoogleraar met leeropdracht 'Geschiedenis van het Joodse Boek', Faculteit der Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam (tot 31-7-2018).
- Bijzonder Hoogleraar met leeropdracht 'De geschiedenis van het joods cultureel erfgoed, in het bijzonder het joodse boek', Faculteit der Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam (v.a. 1-8-2018)
- Conservator, Braginsky Collection of Hebrew Manuscripts and Printed Books, Zürich, Zwitserland
- Voorzitter bestuur Association of European Jewish Museums
- JCSAX b.v., Haarlem, DGA
- Lid Bestuur Stichting Menasseh ben Israel Instituut voor joodse sociaal-wetenschappelijke en cultuurhistorische studies, Amsterdam
- Lid Bestuur Stichting Charlotte Salomon, Amsterdam
- Lid Wissenschaftlicher Beirat Jüdisches Museum Hohenems, Oostenrijk
- Lid Wetenschappelijke Adviesraad MiQua: LVR-Jüdisches Museum im Archäologischen Quartier Köln, Duitsland
- Lid Wetenschappelijke Adviesraad Jewish Museum and Tolerance Center, Moscow, Rusland
- Lid Advisory Board John Rylands Research Institute, Manchester, Verenigd Koninkrijk
- General editor, Encyclopedia of Jewish Book Cultures, Brill Publishers, Leiden
- Redactielid Amsterdam Studies in the Dutch Golden Age, Amsterdam University Press
- Lid Advisory board Quaerendo; a Journal Devoted to Manuscripts and Printed Books, Brill Publishers, Leiden

LIESBETH BIJVOET

Zakelijk Directeur

NEVENFUNCTIES

- Lid Raad van Toezicht DutchCulture, Amsterdam
- Voorzitter Bestuur Dansmakers, Amsterdam
- Lid Raad van Toezicht Kennisland, Amsterdam
- Lid Bestuur Samenwerkende Amsterdamse Musea, Amsterdam
- Lid Bestuur De Plantage Amsterdam, Amsterdam
- Lid Bestuur Stichting Charlotte Salomon, Amsterdam
- Lid Raad van Toezicht Metropole Orkest, Hilversum
- Lid Bestuur Knowledgeable BIZ, Amsterdam
- Penningmeester Bestuur Stichting Musea en Herinneringscentra 40 – 45

RELEVANTE NEVENFUNCTIES LEDEN VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Dhr. Davidson:

- Bestuurslid Stichting Turing Foundation
- Bestuurslid Stichting Amsterdammer helpt Amsterdammer
- Bestuurslid Bischoffsheim Stichting
- Bestuurslid Menasseh ben Israel Instituut
- Bestuurslid Stichting Gan Hasjalom

Dhr. Guttmann:

- Voorzitter Amsterdam Light Festival
- Board member Humanity in Action INC

Mw. Van der Hart:

- Lid Commissie Joods erfgoed van de gemeente Amsterdam

HETTY BERG

Manager Museale Zaken

LEZINGEN

18-20 juni 2018

Expert visit naar Nationaal Museum van Georgië en Joods Museum Tbilisi voor de Rothschild Foundation/ Hanadiv

11 november 2018

Renewing core presentations in Europe's Jewish Museums, conferentie 30 Jahre Jüdische Museologie, Jüdisches Museum Frankfurt, Frankfurt

22 november 2018

College Beeldcultuur: jodendom, Reinwardt Academie, samen met Emile Schrijver

23 november 2018

Afsluitende bijeenkomst van collegeserie Geschiedenis van de joden in Nederland van HOVO Leiden in het JHM

NEVENFUNCTIES

- Lid Ethische Code Commissie voor Musea
- Lid wetenschappelijke adviescommissie NWO onderzoeksprogramma Diaspora and identity: an integrated archeological and historical investigation into material life, ethnicity and diet in the district of Vlooienburg, Amsterdam (AD 1600-1800)
- Bestuurslid Maatschappij tot Nut der Israëlieten in Nederland

JULIE-MARTHE COHEN

Conservator cultuurgeschiedenis

LEZINGEN

16 januari 2018

De joden van Suriname: een gekleurde geschiedenis, Genootschap Nederland-Israël, Den Haag

17 januari 2018

Presentatie van de online publicatie *Handbook on Judaica Provenance*

Research, samen met Felicitas Heimann-Jelinek en Wesley Fisher en op uitnodiging van de Commissie van herkomstonderzoek (Kommission für Provenienzforschung), in Wenen

20 mei 2018

Gallery Walk over de tentoonstelling Joden en het Huis van Oranje

23 mei 2018

Joden en het Huis van Oranje. 400 bewogen jaren. Museale verhalen voor de Vrienden van het JHM

25 augustus 2018

Inleiding op de tentoonstelling Joden en het Huis van Oranje, voor genodigden van de 'Oranjedag', georganiseerd door de Koninklijke Bond van Oranjeverenigingen, in samenwerking met Amstelveen Oranje

7 november 2018

Workshop on Provenance Research with objects from the collection of The Israel Museum (together with Felicitas Heimann-Jelinek), Advanced Curatorial Education Programme Jerusalem (Association of European Jewish Museums), Israel

14 november 2018

Gedeeld Cultureel Erfgoed in de Cariben: Waarom de joden Curaçao wit zijn en die van Suriname deel uitmaken van een gekleurde middenklasse, International Council on Monuments and Sites (ICOMOS)

PUBLICATIES

Joden en het Huis van Oranje Vier eeuwen geschiedenis, kunst en cultuur, Julie-Marthe Cohen en Bart Wallet (red.), (Zutphen, Walburg Pers, 2018)

“Voor ons Oranje en Israël”. De materiële cultuur van het modern joodse orangisme’, Julie-Marthe Cohen en Bart Wallet, in *Joden en het Huis van Oranje. Vier eeuwen geschiedenis, kunst en cultuur*, pp. 158-200.

Willem van Oranje, de joden en de kunstenaar. Een cultuur- en kunsthistorische analyse van een schilderij van Claude Jacquand (1849)', Julie-Marthe Cohen en Bart Wallet, in: *Jaarboek van de Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau*, 2018, pp. 31-39.

'Unworthy of their Ancestors: Representing Caribbean Jewry in 1954 and 2015', Aviva Ben-Ur and Julie-Marthe Cohen, in: Harm den Boer, Anna Menny, Carsten L. Wilke (eds), *Caminos de leche y miel*, Jubilee Volume in Honor of Michael Studemund-Halévy, Volume I – History and Culture, Barcelona 2018, pp. 52-83.

MIRJAM KNOTTER

Conservator

LEZINGEN

4 januari 2018

Charlotte Salomon – *De tentoonstelling Leven? of theater?* Praktijkcollege Studenten Algemene Cultuurwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam Auditorium van het JHM

14 t/m 18 april 2018

Advanced Curatorial Educational Program AEJM, Frankfurt Presentatie: *A Torahshield from Frankfurt, Jüdischen Museum Frankfurt*

PUBLICATIES

Domagoj Akrap, Klaus Davidowicz en Mirjam Knotter (red.) *Kabbalah*, Bielefeld: Kerber Verlag 2018.

Een gezamenlijke publicatie van Jüdisches Museum Wien en het Joods Historisch Museum Amsterdam. (NL/ ENG/ DUI)

OVERIG

Januari 2018

Begeleiding werkgroep Studenten Algemene Cultuurwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam voor beeldessays nav de tentoonstelling

Charlotte Salomon. Leven? of theater? Auditorium van het JHM en de Universiteit van Amsterdam

2018 t/m 2021

Onderzoek en voorbereiding ism Gary Schwartz voor de tentoonstelling *Rembrandt seen through Jewish Eyes* in opdracht van het Jewish Museum of Tolerance in Moskou voor een tentoonstelling in Moskou en in het State Hermitage Museum in St. Petersburg in najaar 2021.

2016 t/m 2019

Onderzoek en voorbereiding van de tentoonstelling *Kabbala - De kunst van de joodse mystiek*, Wenen oktober 2018, Amsterdam 29 maart 2019.

HEIDE WARNCKE

Conservator Ets Haim

LEZINGEN

12 februari 2018

Codex Levy 156: Megillat Curiel, 1628 International Conference on 'Objects of Desire: Sefardic Manuscripts from Hamburg' Universität Hamburg, Maimonides Centre for Advanced Studies, Centre for the Study of Manuscript Cultures

5 september 2018

The Sephardic Library Ets Haim – Livraria Montezinos in Amsterdam The 20th Conference on Judeo-Spanish Studies The Salti Institute for Ladino Studies, Bar-Ilan University, Israel in Collaboration with the Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid

DAVID WERTHEIM

Directeur Menasseh ben Israel Instituut

LEZINGEN

22 mei 2018

Lezing over het boek *De Geschiedenis van de Joden in Nederland*, 11e contactdag Joodse Studies van de Lage Landen, Instituut voor Joodse Studies, Antwerpen

5 oktober 2018

'De Geschiedenis van de Joden in Nederland': Inleiding en hoofdstukken 1 en 2, HOVO college Universiteit Leiden, Leiden

21 november 2018

'Hoe joods was Spinoza?' afdeling Zwolle/Overijssel van het Genootschap Nederland-Israël, Zwolle

PUBLICATIE

Recensie: Amos Morris-Reich and Dirk Rupnow, eds. Ideas of "Race" in the History of the Humanities. (New York, Palgrave, 2017) in: *History of the Humanities Fall*, 2018, pp. 407-9.

BERNADETTE VAN WOERKOM

Conservator fotografie

INTERVIEW

4 mei 2018

Interview met Frank Hemminga over een fotoalbum van zijn moeder van de crèche aan de Plantage Middenlaan, in het kader van Open Joodse Huizen, in het Nationaal Holocaust Museum i.o.

PERSONEEL & ORGANISATIE

PERSONEELSOPOUW 31-12-2018

PERSONEN	MANNEN	VROUWEN	TOTAAL
vast	29	38	67
tijdelijk	2	10	12
			79
voltijd	7	6	13
parttime	24	42	66
			79
FTE			
formatie	24,98	31,55	56,53
project	1,20	3,70	4,90
			61,43
oproepkrachten	8		
rondleiders	23		
vrijwilligers	90		

	MEDEWERKERS	OPROEPKRACHTEN	TOTAAL
instroom	12	4	16
doorstroom	1	0	1
uitstroom	7	7	14

ONDERNEMINGSRAAD

TOT 22-1-2018

Anton Kras	voorzitter
Barbara Reuten	secretaris
Ted de Leeuw	lid
Netty Wenderich	lid

VANAF 22-01-2018

Otto Visser	voorzitter
Marleen van de Graaf	secretaris
Ruud Visser	lid
Marvin van't Kruys	lid tot 11-12
Sara Tas	lid

ZIEKTEVERZUIM	2013	2014	2015	2016	2017	2018
totaal ziekteverzuim	3,92 %	3,61 %	6,77 %	3,44 %	1,52 %	3,34 %
exclusief langdurig ziekteverzuim en zwangerschapsverlof	1,42 %	1,13 %	1,95 %	1,87 %	1,44 %	2,69 %

Charlotte Salomon, Gouache uit Leven? of Theater?, 1940-1942. Collectie Joods Historisch Museum, Amsterdam © Stichting Charlotte Salomon

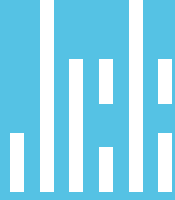
VERKORTE JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER (NA RESULTAATBESTEMMING)

ACTIVA	2018	2017
	€	€
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	-	55.749
Materiële vaste activa	708.604	948.249
Totaal vaste activa	708.604	1.003.998
Vlottende activa		
Vorraden	437.500	266.072
Vorderingen	887.306	1.216.341
Liquide middelen	1.857.165	1.116.490
Totaal vlottende activa	3.181.971	2.598.903
TOTAAL ACTIVA	3.890.575	3.602.901
PASSIVA	2018	2017
	€	€
Eigen vermogen		
Algemene reserve	149.996	149.996
Bestemmingsfonds OCW	-	-
Bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2013-2016	132.255	132.255
Overige bestemmingsfondsen	803.285	59.677
Totaal eigen vermogen	1.085.536	341.928
Voorzieningen	31.144	31.942
Langlopende schulden	860.170	1.171.446
Kortlopende schulden		
Nog te besteden huisvestings-subsidie OCW	136.349	159.366
Schulden aan leveranciers	439.649	688.274
Belastingen en premies soc. verz.	161.755	154.350
Vooruitontvangen subsidie	164.708	172.351
Overige schulden	455.751	391.941
Overlopende passiva	555.513	491.303
Totaal Kortlopende schulden	1.913.725	2.057.585
TOTAAL PASSIVA	3.890.575	3.602.901

EXPLOITATIEREKENING

BATEN	2018	2017
	€	€
Opbrengsten		
Publieksinkomsten buitenland	45.400	50.000
Publieksinkomsten binnenland		
- Publieksinkomsten onderdeel kaartverkoop	1.891.299	1.916.313
- Publieksinkomsten overig	249.835	252.587
Overige directe opbrengsten	83.642	64.863
Totale opbrengsten	2.270.176	2.283.763
Totaal bijdragen uit private middelen	2.023.887	2.649.328
Subsidies en bijdragen		
Structurele subsidie OCW	3.812.987	3.680.742
Overige subsidies/bijdragen	714.600	3.051.941
Totale subsidies en bijdragen	4.527.587	6.732.683
TOTALE BATEN	8.821.650	11.665.774
LASTEN	2018	2017
	€	€
Salarislasten	4.406.040	4.264.444
Huisvestingslasten	520.507	514.299
Aankopen	-	2.500.000
Afschrijvingen	427.992	569.306
Overige lasten	2.723.780	3.818.087
TOTALE LASTEN	8.078.319	11.666.136
Saldo rentebaten /-lasten	277	362
Naar bestemmingsfonds NHM	743.608	-
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	0	0

joods
cultureel
kwartier